

gemeente
putten

Plan van aanpak

Zinvolle dagactiviteiten voor mensen met dementie

Datum 01-09-2022
Auteurs Max Boeschoten & Desi Gielkens
Opdrachtgever Tamara Kevelam – de Vries

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
1.1.	Aanleiding	3
1.2.	Leeswijzer	3
2.	Visie	4
3.	Doelgroep	5
3.1.	Wat is dementie?	5
3.2.	Wie is de doelgroep?	5
3.3.	Wie zorgt er voor de doelgroep?	9
4.	Analyse vraag en aanbod	10
4.1.	Wet- en regelgeving	10
4.2.	Bestaand aanbod	11
4.3.	Behoeftes	14
5.	Probleemstellingen	17
6.	Doelen en resultaten	18
6.1.	Hoofddoel	18
6.2.	Subdoelen	18
6.3.	Resultaten	20
6.4.	Uitgangspunten	21
7.	Plan van aanpak	22
7.1.	Activiteiten voor mensen met dementie	22
7.2.	Ondersteuning voor mantelzorgers	24
7.3.	Ondersteuning vanuit de omgeving	25
7.4.	Informatievoorziening	26
7.5.	Randvoorwaarden	28
	Bijlage 1. Actietabel	29
	Bijlage 2. Voorwaarden ontmoetingscentrum	31

1. Inleiding

De komende dertig jaar stijgt het aantal mensen met dementie in Nederland fors. Er wonen in de gemeente Putten momenteel circa 460 personen met dementie. Naar verwachting stijgt dit aantal naar 990 personen in 2050¹. Deze stijging betekent een toenemende vraag naar zinvolle dagactiviteiten (dat wil zeggen: activiteiten georganiseerd voor mensen met dementie, waarvoor geen indicatie nodig is).

Zinvolle dagactiviteiten zijn namelijk een belangrijke manier voor mensen met dementie om structuur in hun leven te houden en met anderen in contact te blijven. Dit plan van aanpak is gericht op thuiswonende mensen met beginnende dementie. Het dient ertoe om de huidige en toekomstige behoefte aan zinvolle dagactiviteiten tegemoet te komen met een robuust en duurzaam aanbod. Op deze manier zet de gemeente Putten een belangrijke stap om een dementievriendelijke gemeente te worden.

1.1. Aanleiding

Er is in Putten een breed aanbod aan voorzieningen voor mensen met dementie (zie paragraaf 4.2). Echter is voor nagenoeg al deze voorzieningen een indicatie nodig. Dit kan een drempel zijn voor mensen die thuiswonend zijn, of zich in de beginnende fase van dementie bevinden. Zij hebben vaak nog geen geïndiceerde (zwaardere) zorg nodig, maar kunnen wel profiteren van een meer laagdrempelig aanbod om beter om te kunnen gaan met dementie. De gemeente heeft geconstateerd dat er behoefte is aan activiteiten die zonder indicatie toegankelijk zijn voor de groeiende groep mensen met dementie.

Met gebruik van een subsidie van ZonMW onderzocht de gemeente van april tot juni 2022 zowel aanbod als vraag met betrekking tot zinvolle dagactiviteiten in de gemeente. Dit onderzoek is uitgevoerd door de gemeente in samenwerking met adviesbureau Nautus. Het resulterende onderzoeksrapport beschrijft de omvang en kenmerken van de doelgroep van dit plan en welke behoeften de doelgroep heeft². Deze informatie wordt in hoofdstukken 3 en 4 van dit plan samengevat en vormt de basis voor het vormen van het plan van aanpak.

1.2. Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt de visie van de gemeente Putten op dementie en ouder worden beschreven. In hoofdstuk drie wordt besproken wat dementie is en wat we weten over de doelgroep. In hoofdstuk vier wordt beschreven wat het bestaande aanbod van voorzieningen in de gemeente Putten is en in hoeverre deze aansluiten op de behoeften van mensen met dementie en mantelzorgers. Op basis van de achtergrondinformatie over de doelgroep en de behoefteanalyse wordt in hoofdstuk vijf de probleemstelling geformuleerd. Hieruit volgen de doelstelling en gewenste resultaten in hoofdstuk zes. Hoofdstuk zeven is het plan van aanpak. Deze bevat de acties die de gemeente gaat uitvoeren om de gewenste doelen en resultaten te behalen. De acties zijn samengevat in de actietabel in bijlage 1.

¹ [Factsheet dementie per gemeente, Alzheimer Nederland](#)

² Zinvolle dagactiviteiten voor mensen met dementie, Nautus, 2022

2. Visie

In het meerjarenplan Samenleving 2019-2022 en de kadernotitie Breed Welzijn Putten³ is het volgende uitgangspunt vastgesteld:

“Inwoners kunnen (met ondersteuning van hun naasten en voorzieningen) meedoen in de samenleving.”⁴

Adequate ondersteuning is noodzakelijk voor mensen met dementie om mee te kunnen doen in de samenleving. Gemeente Putten wilt daarom een dementievriendelijke gemeente worden, zoals uitgesproken in de inclusieagenda 2020-2022 *Putten voor iedereen*⁵. Dit door mensen met dementie te helpen zo lang mogelijk mee te doen, begeleiding op maat mogelijk te maken en de kennis van dementie in de gemeenschap te vergroten.

Het aanbieden van zinvolle dagactiviteiten voor (thuiswonende) mensen met (beginnende) dementie wordt in zowel het meerjarenplan, als de kadernotitie en de inclusieagenda niet benoemd. Zinvolle dagactiviteiten zijn echter wel een belangrijke manier om mensen met dementie te helpen om langer mee te doen in de samenleving. Een investering in zinvolle dagactiviteiten past daarom goed bij bovenstaande beleidsdoelen die in het meerjarenplan en de inclusieagenda worden gesteld.

³ Kadernotitie Breed Welzijn Putten

⁴ [Meerjarenplan Samenleving 2019-2022](#)

⁵ [Meerjarenplan Samenleving 2019-2022](#)

3. Doelgroep

Het uitbreiden van het aanbod van zinvolle dagactiviteiten vraagt om inzicht in de huidige situatie: wie is de doelgroep en hoe ziet het bestaande aanbod eruit?

3.1. Wat is dementie?

Dementie is een verzamelnaam voor neurodegeneratieve aandoeningen. Het is een syndroom dat wordt veroorzaakt door een hersenaandoening of hersenziekte. De hersenen kunnen informatie slechter verwerken, waardoor dagelijkse handelingen moeilijker of onmogelijk worden.

Mensen met dementie hebben last van één of meerdere van de volgende symptomen⁶:

- Geheugenstoornissen;
- Taalproblemen in woord of schrift (afasie);
- Problemen met het uitvoeren van complexe handelingen (apraxie);
- Problemen met het herkennen van voorwerpen (agnosie);
- Problemen met logisch denken, plannen, organiseren en uitvoeren van activiteiten;
- Aandachts- of concentratieproblemen of verminderde mentale verwerkingssnelheid;
- Stoornissen in het denken in beelden (visueel-ruimtelijk denken) of het tekenen of namaken van voorwerpen.

De symptomen nemen met het vorderen van de ziekte toe. Vaak komen ook andere verschijnselen en ziektebeelden voor (bv. lichamelijke problemen als ontstekingen). Klachten worden geleidelijk zo ernstig dat ze het dagelijks functioneren sterk hinderen.

Het ziekteverloop verschilt sterk tussen de verschillende vormen van dementie. Er worden volgens de herziene zorgstandaard dementie⁷ vier stadia in de ziekte onderscheiden:

- Niet-pluis fase: in deze fase komen de eerste signalen naar voren waarin iemand veranderingen waarneemt bij zichzelf of bij de ander.
- Diagnostische fase: in de 'diagnostische fase' staat het stellen van de diagnose centraal.
- Leven met dementie: de fase 'leven met dementie' is de fase na de diagnosestelling. Men gaat in deze fase steeds verder achteruit. Doordat het ziekteverloop zo verschillend kan zijn, is ook de behoefte aan begeleiding en ondersteuning gevarieerd.
- Stervensfase en nazorg: mensen met dementie sterven in de meeste gevallen aan dementie, bijkomende complicaties of een andere ziekte.

3.2. Wie is de doelgroep?

3.2.1. Grootte van de doelgroep

Momenteel wonen naar schatting ongeveer 460 mensen met dementie in Putten. De prognose is dat het aantal mensen met dementie in Nederland en ook in Putten zal stijgen, met name vanwege toenemende vergrijzing. Dit zal in Putten leiden tot een stijging tot ongeveer 990 personen met dementie in 2050⁸.

⁶ [Wat is dementie? Alzheimer Nederland](#)

⁷ Herziene zorgstandaard dementie, 2020. Dementiezorg voor elkaar. Ontwikkeld door Movisie, Nivel, Pharos, Trimbos-Instituut en Vilans.

⁸ Dementiescan gemeente Putten 24-03-2021, Alzheimer Nederland

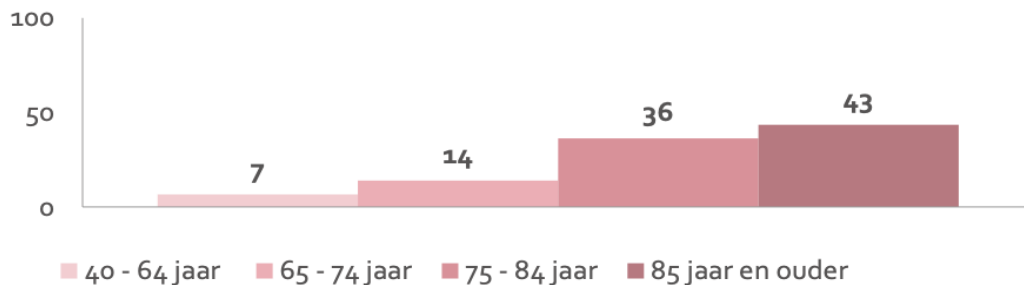
Tabel 1. Mensen met dementie⁹

Jaar	Nederland		Gelderland		Putten	
	Aantal	Stijging	Aantal	Stijging	Aantal	Stijging
2020	280.000	-	35.000	-	460	-
2025	330.000	17,90%	41.000	17,10%	540	17,40%
2030	390.000	18,20%	49.000	19,50%	640	18,50%
2040	520.000	33,30%	66.000	34,70%	830	29,70%
2050	620.000	19,20%	79.000	19,70%	990	19,30%

3.2.2. Leeftijdsopbouw

Leeftijd is de belangrijkste risicofactor voor dementie. In figuur 1 valt te zien dat 93% ouder is dan 65 jaar.

Figuur 1. Mensen met dementie naar leeftijdscategorie (in percentages)

3.2.3. Geslacht

De meeste mensen met dementie zijn vrouw¹⁰. De kans is 1 op 5 dat iemand in zijn of haar leven dementie krijgt. Bij vrouwen betreft deze kans 1 op 3, bij mannen 1 op de 7. Dit komt mede doordat de levensverwachting van vrouwen hoger is en leeftijd een belangrijke risicofactor betreft voor dementie. De cijfers in Putten komen overeen met de landelijke trend: 61% is vrouw, en 39% is man¹¹.

3.2.4. Migratieachtergrond

In 2010 woonden in Nederland naar schatting 13.750 migrantenouderen met dementie. Dementie onder ouderen met een Marokkaanse, Turkse en/of Surinaams-Hindoestaanse achtergrond komt verhoudingsgewijs drie tot vier keer vaker voor dan onder ouderen met een Nederlandse achtergrond. Dit komt onder andere door een combinatie van risicofactoren bij deze bevolkingsgroepen, zoals een laag inkomen en lage gezondheidsvaardigheden, eenzaamheid en depressie en het vaak voorkomen van hart- en vaatziekten en diabetes. Hoe zwaar de verschillende risicofactoren wegen is nog onbekend¹².

In Putten wonen naar schatting momenteel circa 460 mensen met dementie. Het percentage mensen met een niet-westerse migratieachtergrond lag in 2019 voor de meeste regio's tussen

⁹ Factsheet dementie per gemeente, Alzheimer Nederland

¹⁰ Factsheet Achtergrondkenmerken van mensen met dementie, Dementiezorg Voor Elkaar

¹¹ Zinnvolle dagactiviteiten voor mensen met dementie, Nautus, 2022

¹² Ouderdomsziekten zorgen voor grote druk op de zorg, RIVM

de één en vijf procent van de totale groep mensen met dementie¹³. Deze doelgroep is in Putten dus betrekkelijk klein. Om deze groep te bedienen moet dus samenwerking gezocht worden met andere organisaties die bekend zijn met behoeften van deze groep.

Tabel 2. Migratieachtergrond personen met dementie¹⁴

	Westers	Niet westers	Nederlandse achtergrond
2017	10%	4%	86%
2018	10%	4%	86%
2019	10%	5%	85%
2019 reguliere bevolking 65+	10%	4%	86%

3.2.5. Woonsituatie

In het landelijk Register Dementiezorg en Ondersteuning wordt aangegeven dat ongeveer een kwart van de personen met dementie alleen thuis woont¹⁵. Ongeveer 36% woont thuis, samen met een partner. 39% woont in een instelling. De cijfers voor zorgkantoorregio Zwolle (waar Putten onder valt) laten zien dat de groep mensen met dementie in 2019 grotendeels in een zorginstelling woonde (44%). Verder was 35% van de groep mensen met dementie samenwonend en 21% woonde alleen thuis¹⁶. Dit betekent dat in Putten een relatief grotere groep in een instelling woont dan het landelijk gemiddelde, terwijl er minder personen alleen thuiswonend zijn¹⁷.

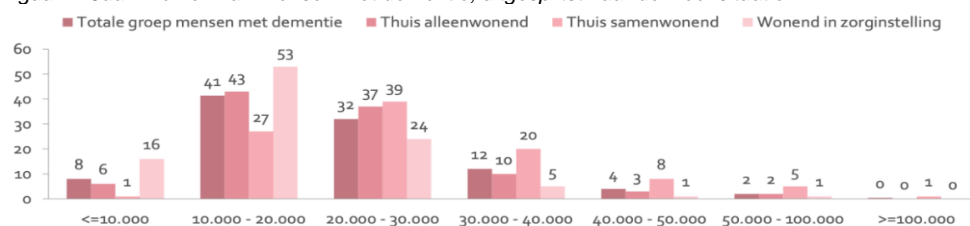
Tabel 3. Woonsituatie mensen met dementie in 2019 (Nederland)¹⁸

	Thuiswonend alleen	Thuiswonend samen	Instelling
Nederland	25%	36%	39%
Regio Zwolle	21%	35%	44%

3.2.6. Inkomen

In figuur 2 zien we het jaarinkomen van mensen met dementie in 2019, uitgesplitst naar de woonsituatie van de mensen met dementie. Hier zien we dat het totale jaarinkomen voor het grootste gedeelte van de doelgroep tussen de €10.000 en €30.000 valt. Duidelijk is dat mensen met dementie gelijk verdeeld zijn over de verschillende inkomensgroepen.

Figuur 2. Jaarinkomen van mensen met dementie, uitgesplitst naar de woonsituatie

¹³ [Factsheet Achtergrondkenmerken van mensen met dementie, Dementiezorg Voor Elkaar](#)

¹⁴ [Factsheet Achtergrondkenmerken van mensen met dementie, Dementiezorg Voor Elkaar](#)

¹⁵ [Factsheet achtergrondkenmerken mensen met dementie, Dementiezorg voor Elkaar](#)

¹⁶ [Factsheet Achtergrondkenmerken van mensen met dementie, Dementiezorg Voor Elkaar](#)

¹⁷ [Factsheet Achtergrondkenmerken van mensen met dementie, Dementiezorg Voor Elkaar](#)

¹⁸ [Factsheet Achtergrondkenmerken van mensen met dementie, Dementiezorg Voor Elkaar](#)

3.2.7. Locatie

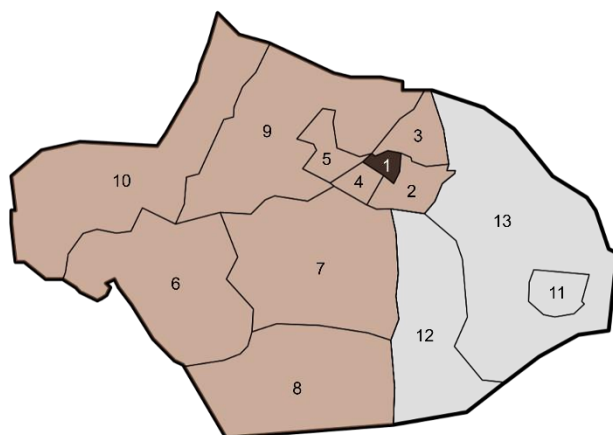
Er is weinig lokale data beschikbaar over hoe mensen met dementie over de verschillende wijken in Putten zijn verspreid. Wel weten we de leeftijdsopbouw van de verschillende wijken. Gegeven dat 95% van mensen met dementie 65 jaar of ouder is, is het aantal 65+'ers gebruikt als indicatie van de spreiding van mensen met dementie.

Bijna 60% van de 65+'ers in Putten woont in Putten-Zuid-West, Putten-Zuid-Oost, of Putten-Noord. Het ligt daarom voor de hand om in ieder geval in de buurt van deze wijken zinvolle dag-activiteiten te organiseren, omdat daar naar verwachting veel mensen met dementie wonen¹⁹.

Tabel 4. Aantal 65+'ers per wijk

Nr.	Wijk	Inwoner-aantal	Percentage 65+	Aantal 65+
1	Putten-Centrum	1335	40%	534
2	Putten-Zuid-Oost	6270	24%	1505
3	Putten-Noord	2600	31%	806
4	Putten-Zuid-West	3380	21%	7010
5	Putten-stationsstraat industriegebied	4230	10%	423
6	Verspreide huizen Hell en Diemen	355	19%	67
7	Verspreide huizen Huizen en Halvinkhuizen	1450	15%	218
8	Verspreide huizen Gerven	435	18%	78
9	Verspreide huizen Norden Bijsteren en Hoef	1735	13%	226
10	Verspreide huizen Nulde	390	13%	51
11	Koudhoorn	290	23%	67
12	Verspreide huizen Krachtighuizen en omgeving	1545	24%	371
13	Verspreide huizen bosgebied	80	24%	20

Figuur 3. Wijken in Putten

¹⁹ [Personen 65 jaar en ouder, CBS](#)

3.2.8. Samengevat beeld van de doelgroep

De doelgroep van dit plan van aanpak betreft (thuiswonende) mensen met (beginnende) dementie. Momenteel draait het om circa 258 mensen²⁰. Dit zal stijgen naar circa 555 mensen in 2050. Naar verwachting is ongeveer 95% van de doelgroep 65 jaar of ouder, is 64% vrouw en woont bijna 60% in de wijken Putten-Zuid-West, Putten-Zuid-Oost, en Putten-Noord.

Er moet rekening worden gehouden met de volgende aandachtspunten bij het vormen van passend aanbod voor de doelgroep:

- Mensen met dementie kunnen ontkennen of niet weten dat ze dementie hebben. Zinnvolle dagactiviteiten voor mensen met dementie zullen deze groep minder aanspreken.
- Mensen met een migratieachtergrond kunnen een taalbarrière ervaren bij het verkrijgen van de benodigde informatie en bij het deelnemen aan zinvolle dagactiviteiten.
- De behoeften van mensen met dementie jonger dan 65 jaar zijn mogelijk anders dan oudere mensen met dementie.
- Er moet ook gekeken worden naar bereikbaarheid van activiteiten voor het deel van de doelgroep woonachtig in het buitengebied van Putten.

3.3. Wie zorgt er voor de doelgroep?

In tabel 5 zijn enkele kenmerken van mantelzorgers weergegeven. De meeste mantelzorgers zijn de partner of een familielid van iemand met dementie. Ongeveer de helft is ouder dan 65 jaar en twee derde is vrouw. Gemiddeld besteedt men 46 uur per week aan mantelzorg. 72% van de mantelzorgers zorgt dagelijks voor de naaste met dementie. 54% van de mantelzorgers voelt zich overbelast²¹. Dit uit zich onder andere in gezondheidsproblemen, een hoge tijdsdruk, verzuim op het werk of achterblijvende studieresultaten²². De hoge druk op mantelzorgers zou verlaagd kunnen worden met behulp van voorzieningen vanuit de omgeving die de zorg verlichten²³. De behoeften die mantelzorgers op dit gebied hebben worden beschreven in paragraaf 4.3.2.

De gemeente Putten is actief bezig met het ondersteunen en waarderen van mantelzorgers. Zo heeft zij in 2022 o.a. het mantelzorgwaarderingsbeleid laten onderzoeken en is zij bezig met het uitwerken van de aanbevelingen²⁴. Met dit plan van aanpak wordt er een volgende stap genomen in ondersteuning van mantelzorgers.

²⁰ In tabel 3 staat benoemd dat circa 44% in een verzorgingstehuis woont. Op basis van die cijfers is een schatting gemaakt van het aantal mensen binnen de doelgroep

²¹ Regiorapport Dementiemonitor Mantelzorg 2020 (regio Noordwest-Veluwe), Nivel & Alzheimer Nederland

²² Mantelzorgers in het vizier, SCP

²³ Kadernotitie Breed Welzijn Putten 2022

²⁴ Onderzoeksrapport mantelzorgwaarderingsbeleid gemeente Putten, nautus, 2022.

Tabel 5. Mantelzorgers van mensen met dementie^{25 26}

Kenmerk	Regio percentage	Landelijk percentage	(Geschat) aantal in Putten
Gender			
1. Man	33%	32%	190
2. Vrouw	67%	68%	385
Leeftijd			
1. Jonger dan 65 jaar	48%	53%	276
2. 65-84 jaar	52%	45%	299
3. 85 jaar of ouder	0%	2%	0
Relatie			
1. Partner van degene met dementie	52%	47%	299
2. (Schoon)dochter/zoon	30%	44%	172
3. Andere familieleden	15%	6%	86
4. Vriend(in), kennis of burens	3%	2%	17
5. Anders	0%	2%	1

4. Analyse vraag en aanbod

In dit hoofdstuk worden het bestaande aanbod van voorzieningen met dementie in Putten, de behoeften van de doelgroep en in hoeverre deze op elkaar aansluiten beschreven.

4.1. Wet- en regelgeving

Mensen met dementie krijgen gedurende het zorgtraject te maken met verschillende wettelijke kaders voor de organisatie en financiering van de zorg ²⁷:

- De zorgverzekeringswet (Zvw) regelt de verplichte volksverzekering voor geneeskundige zorg. De rijksoverheid bepaalt wat er vergoed wordt vanuit de basisverzekering en zorgverzekeraars kiezen zelf wat er in hun aanvullende pakketten zit. Hierin is bijvoorbeeld geregeld dat paramedische zorg zoals ergotherapie vanuit het basispakket vergoed wordt.
- De Wmo faciliteert dat mensen met dementie zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. De wet regelt ondersteuning voor de persoon met dementie en hun naasten. Zoals huishoudelijke hulp, begeleiding en dagbesteding.
- De Wlz is bedoeld voor mensen met dementie die intensieve zorg nodig hebben, thuis of in een verpleeghuis. Om van deze zorg gebruik te maken, is een indicatie nodig. Iemand met een Wlz-indicatie kan kiezen tussen zorg in een instelling, zoals een verpleeghuis of intensieve zorg thuis.

²⁵ Regiorapport Dementiemonitor Mantelzorg 2020 (regio Noordwest-Veluwe), Nivel & Alzheimer Nederland

²⁶ Er zijn cijfers bekend van het aantal mantelzorgers in de regio Noordwest Veluwe, waar Putten onder valt. Er is vooralsnog geen reden aan te nemen dat de aantallen in Putten sterk afwijken van de aantallen in de regio Noordwest Veluwe. Daarom is hieronder is het aantal mantelzorgers in Putten geschat op basis van de cijfers van het regio onderzoek.

²⁷ [Financiering van dementiezorg, Zorg Voor Beter](#)

- Daarnaast kan het zijn dat een cliënt een gevaar vormt voor zichzelf of voor zijn omgeving, maar geen zorg wil ontvangen. De Wet zorg en dwang regelt de inzet van onvrijwillige zorg.

We focussen ons in dit plan van aanpak op een analyse van bestaand aanbod binnen de Wmo, omdat zinvolle dagactiviteiten voor mensen met dementie onder deze wetgeving vallen.

4.2. Bestaand aanbod

In deze paragraaf wordt het bestaande aanbod van voorzieningen voor mensen met dementie en hun mantelzorgers in Putten besproken. Er is een breed aanbod aan Wmo-voorzieningen met indicatie, maar het aanbod zonder indicatie in Putten is (nog) beperkt.

4.2.1. Wmo-voorzieningen met indicatie

In de gemeente Putten werken verschillende aanbieders van geïndiceerde dagbesteding²⁸. De volgende organisaties bieden dagbesteding aan:

- Het Groene Huis
- Hoeve Ruimzicht (www.hoeve-ruimzicht.nl/)
- Stichting Zorggroep Noordwest-Veluwe (www.znww.nl) – locatie de Schauw
- Stichting Zorggroep Noordwest-Veluwe (www.znww.nl) – locatie Elim
- Norschoten locatie Putten (www.norschoten.nl/locatie/putten/)
- ZorgErf Buiten-Land (www.buiten-land.nl/dagbehandeling)
- Zorglandgoed Groot Spriel (www.zorglandgoedgrootspriel.nl)
- Zuster Jansen (particuliere thuiszorg) (www.zusterjansen.nl)

Daarnaast zijn er organisaties die helpen bij het aanvragen van een Wmo voorziening:

- Stichting Putten Voor Elkaar²⁹ helpt met aanvragen Wmo of CIZ³⁰ (www.swputten.nl)
- PerSaldo: begeleiding bij het aanvragen van persoonsgebonden budget (PGB) (www.pgb.nl)

4.2.2. Aanbod voor mensen met dementie zonder indicatie

Er zijn in Putten geen activiteiten specifiek voor mensen met dementie, waar zonder indicatie aan deelgenomen kan worden. Er zijn wel organisaties die activiteiten aanbieden waar geen indicatie voor nodig is. Deze zinvolle dagactiviteiten zijn niet specifiek voor mensen met dementie bedoeld, maar mensen met dementie kunnen er wel aan meedoen en profijt van hebben. Volgens de gemeente Putten maakte in 2021 tussen de 25 en 50 mensen met dementie in Putten gebruik van dit soort activiteiten³¹. Denk hierbij aan activiteiten als:

- Beweging: gym, biljarten, jeu de boules, wandelingen (bv. georganiseerd door Putten Voor Elkaar, veelal in ontmoetingscentrum Stroud³²);

²⁸ <https://www.dementienoordwestveluwe.nl/nl/dagbesteding/>

²⁹ Putten Voor Elkaar betreft een samenvoeging van Welzijn Putten, Stimenz, Actief Putten en Jeugd-Punt.

³⁰ Centrum Indicatiestelling Zorg

³¹ Dementiescan gemeente Putten 24-03-2021, Alzheimer Nederland

³² [Activiteiten, Welzijn Putten](#)

- Creatief: tekenen, handwerken, filmavonden, creatieve workshops (bv. georganiseerd door Zorggroep Noord-West Veluwe³³);

Stichting Gelukkig Ouder Worden organiseert daarnaast in Putten de Wereld Ouderendag en Week van Dementie. Tijdens deze evenementen zijn er verschillende activiteiten waar mensen aan mee kunnen doen. Ook heeft Alzheimer Nederland een aantal keer een Pop-Up Alzheimer Café in Putten georganiseerd. Naar aanleiding van het succes van deze activiteiten werkt Alzheimer Nederland aan het openen van een vast Alzheimer Trefpunt³⁴.

4.2.3. Aanbod voor mantelzorgers

In de kadernotitie Breed Welzijn Putten staat het volgende:

*“De partijen brengen aan zo veel mogelijk mantelzorgers in onze gemeente onze waardering voor hun inzet tot uitdrukking. Dit doen ze met een breed aanbod aan ondersteuning, faciliteiten en toegankelijke informatie en voor alle mantelzorgers, beginnend en ervaren.”*³⁵

In tabel 6 is de ondersteuning en zorg waar mantelzorgers gebruik van maakten aangegeven. Op basis van het regiorapport Dementiemonitor Mantelzorg 2020 (regio Noordwest-Veluwe) valt op dat minder mensen gebruik maken van groepsactiviteiten voor de naaste en juist meer van individuele voorzieningen (bijvoorbeeld hulp bij persoonlijke verzorging en verpleging, behandeling van de naaste, en particuliere hulp). Verder geven mantelzorgers in het regiorapport aan dat zij ook, meer dan het landelijk gemiddelde, behoefte aan individuele vormen van ondersteuning en zorg (zie tabel 7).

Tabel 6. Ondersteuning waar mensen met dementie en hun naasten de afgelopen 12 maanden gebruik van maakten.

	Landelijk gemiddelde	Regiogemiddelde	Percentage Putten ³⁶
Casemanagement Dementie	82%	83%	
Informatie en voorlichting	53%	45%	
Hulp bij het huishouden	50%	34%	78%
Groepsactiviteiten voor mijn naaste	40%	21%	34%
Hulp bij persoonlijke verzorging en verpleging	39%	48%	
Diagnostisch onderzoek	30%	17%	
Behandeling van mijn naaste	26%	31%	
Gespreksgroep voor mantelzorgers/lotgenotencontact	17%	14%	
Particuliere hulp	17%	34%	
Individuele activiteiten voor mijn naaste	14%	14%	
Psychosociale steun voor mijzelf	11%	7%	9%

³³ [Activiteiten en verenigingen, Zorggroep Noord-West Veluwe](#)

³⁴ [Noord-West Veluwe, Alzheimer Nederland](#)

³⁵ Kadernotitie Breed Welzijn Putten 2022

³⁶ Deze percentages zijn gebaseerd op lokale gegevens die verzameld worden door casemanagers dementie. Deze gegevens zijn niet voor alle vormen van ondersteuning beschikbaar.

Technologische hulpmiddelen	9%	3%	
Psychosociale steun voor mijn naaste	7%	0%	
Tijdelijke opvang	5%	3%	
Vrijwilligerswerk van mijn naaste	4%	3%	
Crisisopvang	1%	0%	

Tabel 7. Behoeftte mantelzorgers in vormen van ondersteuning en zorg om de naaste thuis te laten blijven wonen.

	Landelijk gemiddelde	Regio gemiddelde
Casemanagement Dementie	61%	52%
Informatie en voorlichting	42%	38%
Hulp bij het huishouden	38%	41%
Groepsactiviteiten voor mijn naaste	31%	28%
Hulp bij persoonlijke verzorging en verpleging	16%	21%
Diagnostisch onderzoek	10%	10%
Behandeling van mijn naaste	9%	14%
Gespreksgroep voor mantelzorgers/lotgenotencontact	9%	0%
Particuliere hulp	8%	10%
Individuele activiteiten voor mijn naaste	8%	7%
Psychosociale steun voor mijzelf	6%	7%
Technologische hulpmiddelen	6%	0%
Psychosociale steun voor mijn naaste	4%	10%
Tijdelijke opvang	3%	7%
Vrijwilligerswerk van mijn naaste	2%	0%
Crisisopvang	1%	0%

4.2.4. Bestaand netwerk

De gemeente Putten werkt samen met een aantal organisaties om zorg en voorzieningen te bieden voor mensen met dementie. Ook voor de uitvoering van dit plan is het essentieel om met deze partners samenwerking te zoeken. Een aantal belangrijke partners worden hier benoemd.

1. Zoals eerder beschreven worden bestaande activiteiten aangeboden door verschillende aanbieders, waaronder Alzheimer Nederland, Zorggroep Noord-West Veluwe en Putten Voor Elkaar. Veel van de bestaande activiteiten worden aangeboden vanuit ontmoetingsplek Stroud, waar ook veel evenementen tijdens de week van dementie in 2021 hebben plaatsgevonden.
2. Daarnaast is het ook van belang samenwerking op te zoeken met organisaties benoemd in paragraaf 4.2.1, welke geïndiceerde zorg aanbieden. Zij kunnen immers ook meerwaarde bieden bij uitvoering van dit plan van aanpak.
3. Een aantal organisaties verzorgen casemanagement voor mensen met dementie in Putten. Dit zijn Buurtzorg, RST Zorgverleners, Thuiszorg iCare, Zorggroep Noord-West Veluwe en Verian.

4. Andere organisaties die betrokken zijn bij de zorg en voorzieningen voor mensen met dementie zijn Stichting Gelukkig Ouder Worden, het Diaconaal Platform Putten, Bibliotheek Noord-West Veluwe en de Nederlandse Patiëntenvereniging.
5. Om meer te bereiken voor mensen met dementie is het van belang om dit netwerk uit te breiden met verenigingen, ondernemingen, en kerken die een rol kunnen spelen in het aanbod van zinvolle dagactiviteiten.

4.3. Behoeftte

Uit sessies met betrokkenen is een beeld ontstaan van de behoefte op het gebied van dagactiviteiten voor mensen met dementie in Putten³⁷. Deze behoeften zijn het startpunt voor het vormgeven van nieuw aanbod aan zinvolle dagactiviteiten.

In het aanbod moet rekening worden gehouden met de behoeften van mensen met dementie en de behoeften van mantelzorgers. Mantelzorgers spelen een grote rol in het leven van hun naaste. Mantelzorg kan echter een grote last zijn en voor zowel mantelzorger als persoon met dementie is het van belang dat deze last draagbaar blijft. Daarnaast speelt de omgeving van mensen met dementie een bepalende rol voor in hoeverre zij hun dag op een zinvolle manier kunnen invullen.

Uit het onderzoek bleek dat het van belang is breder te kijken dan 'slechts' het aanbod van zinvolle dagactiviteiten. Denk aan betere informatievoorziening over dementie, zoals hoe ermee om te gaan en welke voorzieningen er zijn. Zowel voor mensen met dementie, als voor hun naasten en bredere omgeving.

Met een juiste informatievoorziening wordt een belangrijke voorwaarde vervuld voor mensen met dementie om hun dag op een zinvolle manier in te vullen. Ten eerste omdat mensen met dementie en hun mantelzorgers moeten weten waar ze terecht kunnen om deel te kunnen nemen aan activiteiten. Ten tweede omdat de kennis over dementie in de omgeving mensen met dementie in staat stelt om langer te blijven doen wat ze altijd deden.

Soms zijn de wensen van mensen met dementie en/of mantelzorgers heel specifiek. Maatwerk is niet altijd haalbaar. Vaak zijn wel alternatieven beschikbaar in het aanbod van voorzieningen. De persoon kan dan zelf kiezen of ze van dit aanbod gebruik willen maken.

4.3.1. Behoeftte van mensen met dementie

Zinvolle dagactiviteiten

Mensen met dementie hebben behoefte aan toegankelijke activiteiten die ze helpen gezond te blijven, in contact te blijven met anderen en waarmee ze leren omgaan met (de gevolgen van) dementie³⁸. Uit de sessies kwamen een aantal voorwaarden waar zinvolle dagactiviteiten aan moeten voldoen:

³⁷ Sessies zijn gehouden in het kader van het onderzoek naar zowel aanbod als vraag met betrekking tot zinvolle dagactiviteiten in de gemeente. Dit onderzoek werd uitgevoerd in samenwerking met adviesbureau Nautus.

³⁸ [Zinvolle dagactiviteiten voor mensen met dementie: naar een aanbod dat voldoet aan ieders behoefte, Movisie](#)

- De activiteiten sluiten aan bij de interesses en mogelijkheden van de persoon met dementie.
- Er zijn ook activiteiten die niet alleen voor mensen met dementie bedoeld zijn, waar zij samen met hun mantelzorgers aan mee kunnen doen.
- De activiteiten zijn dichtbij huis of er is vervoer beschikbaar.
- De activiteiten zijn verspreid over de dag, maar vinden voornamelijk aan het einde van de ochtend en in de middag plaats.
- Er wordt niet nadrukkelijk benoemd dat de activiteiten voor mensen met dementie zijn, aangezien veel mensen met dementie nog in ontkenning zijn.
- Voorbeelden van activiteiten waar behoefte aan is zijn spelletjes, een eetgroep, zingen/muziek, een leesclub, wandelen, nostalgie en creatieve activiteiten.
- Een buddy/maatje waarmee de persoon met dementie activiteiten kan doen zou deelname laagdrempeliger maken.

4.3.2. Behoeften van mantelzorgers

Zinvolle dagactiviteiten

Mantelzorgers hebben behoefte aan ondersteuning die de last van de zorg voor hun naaste verlicht. Dit kan in de vorm van contact met andere mantelzorgers, of door de mantelzorgers een dagdeel te ontzien. De volgende behoeften kwamen naar voren:

- Een plek waar mantelzorgers onderling kennis en ervaringen kunnen delen.
- Activiteiten voor mantelzorgers met ruimte voor ontmoeting.
- Vrijwilligers die de mantelzorgers een dagdeel kunnen ontzien door op te passen of samen met de persoon met dementie naar activiteiten te gaan.
- Een aanspreekpunt waar mantelzorgers terecht kunnen met vragen in alle fasen van dementie.
- Een buddy/maatje waar mantelzorgers hun verhaal kwijt kunnen.
- Een plek met faciliteiten waar mantelzorgers samen met de persoon met dementie gebruik van kunnen maken, bijv. een tandem.
- Een kruidenierswagen/SRV-wagen³⁹.

4.3.3. Behoeften voor de omgeving

Zinvolle dagactiviteiten

Mensen met dementie zijn erbij gebaat als hun sociale omgeving kennis heeft van dementie en hoe ze ermee omgaan. Dit maakt dat de omgeving niet wegkijkt. Als de omgeving naar hen omkijkt, kunnen zij zich veiliger en vrijer bewegen. Bovendien kunnen ze makkelijker deel blijven nemen aan de activiteiten die ze altijd al deden.

Er is behoefte aan aandacht voor dementie bij sport- en hobbyverenigingen. Deze kunnen nieuwe activiteiten organiseren die toegankelijk zijn voor mensen met dementie, of hun bestaande aanbod aanpassen om deze dementievriendelijker te maken.

4.3.4. Behoeften aan informatievoorziening

Het is voor mensen met dementie niet altijd duidelijk waar ze terecht kunnen voor ondersteuning en informatie over hun ziekte. Daarom is er behoefte aan:

- Een overzicht van alle zinvolle dagactiviteiten die er in Putten georganiseerd worden.
- Een folder met basisinformatie en telefoonnummers van mensen waarbij je terecht kan met vragen.

³⁹ Samen Rationeel Verkopen; een kleine rijdende supermarkt

- Een spreekuur in een ontmoetingscentrum waar je langs kunt gaan voor tips en advies.

Hiernaast hebben mantelzorgers net als mensen met dementie behoefte aan volledige en toegankelijke informatie over dementie (zoals beschreven in bovenstaande paragraaf).

Daarnaast zijn er behoeften op het gebied van informatievoorziening voor de sociale omgeving:

- Breed maatschappelijk bewustzijn over dementie.
- Kennis in de sociale omgeving over hoe je met mensen met dementie omgaat.
- Kennis over omgaan met mensen met dementie bij medewerkers van winkels, voorzieningen en de gemeente.

5. Probleemstellingen

Op basis van bovenstaande beschrijving van doelgroep, het huidige aanbod, en de behoefte van de doelgroep onderscheidt dit plan van aanpak de volgende probleemstellingen.

Het aantal mensen met dementie neemt toe

Zoals eerder benoemd wordt een verdubbeling verwacht van het aantal mensen met dementie. Het is belangrijk dat de gemeente hier voldoende op anticipeert zodat ook in de toekomst voldoende zinvolle dagactiviteiten en ondersteuning beschikbaar zijn.

Het bestaande aanbod van zinvolle dagactiviteiten voldoet niet aan de behoefte

Consulenten, casemanagers en mantelzorgers geven aan dat er geen of onvoldoende laagdrempelige zinvolle dagactiviteiten zijn waar mensen met dementie aan mee kunnen doen. Zoals eerder beschreven is het aanbod van voorliggende voorzieningen specifiek voor mensen met dementie in Putten nog beperkt.

Mensen weten het bestaande aanbod onvoldoende te vinden

Er is een aanbod van zinvolle dagactiviteiten die niet specifiek voor mensen met dementie bedoeld zijn, waar zij wel aan mee kunnen doen. Echter slechts 25 tot 50 personen uit de doelgroep maakt gebruik van dit aanbod. Dit kan komen doordat ze niet weten dat het bestaat, niet weten dat het (ook) voor hen bedoeld is, of doordat er sprake is van weerstand of schaamte.

De druk op mantelzorgers is groot

Mantelzorg voor mensen met dementie kost veel tijd; gemiddeld 46 uur per week⁴⁰. 54% van de mantelzorgers voelt zich overbelast⁴¹. Dit uit zich onder andere in gezondheidsproblemen, een hoge tijdsdruk, verzuim op het werk of achterblijvende studieresultaten⁴².

Er is onvoldoende kennis in de samenleving over dementie

Slechts 13% van de algemene bevolking van Nederland denkt te weten hoe ze om moeten gaan met mensen met dementie. Onder werknemers en bestuurders van bedrijven of overheidsorganisaties gaat dit om 25%. Daardoor krijgen mensen met dementie in de winkel of bij een andere voorziening niet de hulp die ze nodig hebben om zelfstandig activiteiten te ondernemen.

⁴⁰ Regiorapport Dementiemonitor Mantelzorg 2020 (regio Noordwest-Veluwe), Nivel & Alzheimer Nederland

⁴¹ Regiorapport Dementiemonitor Mantelzorg 2020 (regio Noordwest-Veluwe), Nivel & Alzheimer Nederland

⁴² Mantelzorgers in het vizier, SCP

6. Doelen en resultaten

6.1. Hoofddoel

In het meerjarenplan 2019-2022 stelt de gemeente Putten als centraal uitgangspunt dat inwoners (met ondersteuning van hun naasten en voorzieningen) mee kunnen doen in de samenleving. Geconstateerd is dat vooral voor thuiswonende mensen met beginnende dementie nog weinig voorzieningen aanwezig zijn die aansluiten op de behoefte van de doelgroep. Hierbij aansluitend heeft dit plan van aanpak als hoofddoel dat er vormen van ondersteuning en voorzieningen zijn die mensen met (beginnende) dementie in staat stellen om zo lang mogelijk mee te blijven doen in de samenleving.

Thuiswonende mensen met dementie kunnen met ondersteuning van hun naasten en voorzieningen zo lang mogelijk zelfredzaam, veilig en met een goede kwaliteit van leven meedoen in de samenleving.

6.2. Subdoelen

6.2.1. Mensen met dementie kunnen zo lang mogelijk doorgaan met de activiteiten die ze al deden voor hun diagnose

Mensen met dementie en hun naasten willen zoveel mogelijk vasthouden aan hoe hun leven er voor de ontwikkeling van dementie uitzag⁴³. Waar mogelijk heeft het de voorkeur dat mensen de activiteiten die ze al deden, kunnen blijven voortzetten. Als mensen deze activiteiten kunnen blijven doen, behouden ze (een deel van) de structuur van hun leven voordat ze hun ziekte ontwikkelden. Bovendien blijven ze aangesloten op het sociale netwerk waar ze zich vertrouwd voelen. Dit geeft een gevoel van samenhang en stimuleert mensen om deel te blijven nemen aan activiteiten⁴⁴.

6.2.2. Mensen met dementie worden ondersteund en begeleid bij het leren van nieuwe activiteiten

Voor alle mensen met dementie geldt dat er een punt komt waarop ze de activiteiten die ze voor hun ziekte deden niet meer kunnen beoefenen. Ook kan hun behoefte aan activiteiten om hun dag op een zinvolle manier mee in te vullen veranderen. Daarom is het van belang dat mensen met dementie de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben om nieuwe activiteiten te leren. Dit geeft bovendien een gevoel van zingeving⁴⁵.

6.2.3. Mensen met dementie leren om te gaan met de gevolgen van dementie

Zinvolle dagactiviteiten kunnen mensen met dementie leren beter om te gaan met de gevolgen van hun ziekte. Wat dat betekent, verschilt per persoon: in sommige gevallen zijn praktische aanpassingen nodig om beter om te gaan met de beperkingen die de ziekte oplegt. In andere gevallen gaat het om emotionele of sociale aanpassingen. Door te veranderen hoe ze zich

⁴³ [Leven na de diagnose dementie: het belang van een zinvolle daginvulling, Movisie.](#)

⁴⁴ [Zinvolle dagactiviteiten voor mensen met dementie, Movisie](#)

⁴⁵ [Zinvolle dagactiviteiten voor mensen met dementie, Movisie](#)

verhouden tot hun ziekte of tot hun omgeving kunnen mensen met dementie het leven met hun ziekte draagbaarder maken⁴⁶. Dit leerproces verloopt het beste aan de hand van activiteiten waarbij adequate ondersteuning en begeleiding is.

6.2.4. Mensen met dementie voelen zich verbonden met hun naasten en omgeving

Sociaal contact is een fundamentele behoefte van mensen. Dementie kan het lastig maken om aan deze fundamentele behoefte te voldoen. Tijdens zinvolle dagactiviteiten komen mensen op natuurlijke wijze met elkaar in contact. Sociaal contact is dan ook een belangrijke reden voor mensen met dementie om mee te doen aan zinvolle dagactiviteiten. Het geeft een gevoel van betekenis en verbinding met de lokale gemeenschap. Zinvolle dagactiviteiten kunnen ook de band tussen mensen met dementie en hun naasten versterken, als ze hier samen aan mee kunnen doen.

6.2.5. Mensen met dementie hebben structuur in hun daginvulling

Vanwege symptomen als veranderend gedrag en geheugenverlies is het bieden van structuur voor mensen met dementie extra belangrijk. De deelname aan zinvolle dagactiviteiten is een manier om deze structuur te bieden in een veilige omgeving.

6.2.6. Mantelzorgers blijven zich verbonden voelen met hun naasten

De last op mantelzorgers is niet alleen een risico voor de zorgbehoefte van mensen met dementie, maar ook voor de relatie tussen mensen met dementie en hun mantelzorgers. Bij zinvolle dagactiviteiten kunnen mantelzorgers en mensen met dementie tijd samen doorbrengen, zonder dat de mantelzorger zich om de zorg en ondersteuning hoeft te bekommeren.

6.2.7. De last op mantelzorgers wordt verlicht

Zinvolle dagactiviteiten helpen mensen met dementie om thuis te blijven wonen, zonder te veel van hun mantelzorgers te vragen. Het biedt mantelzorgers een adempauze tussen de structurele zorg en ondersteuning voor hun naaste. Door deze vorm van respijt wordt het makkelijker om de thuissituatie vol te houden.

6.2.8. Mensen met dementie, hun naasten en hun omgeving worden voorzien van informatie over (omgaan met) dementie

Voor mensen met dementie en hun mantelzorgers is het belangrijk om te weten hoe ze omgaan met de ziekte en op welke voorzieningen (waaronder zinvolle dagactiviteiten) ze aanspraak kunnen maken. Deze informatie helpt hen om de zorg en ondersteuning vorm te geven die mensen met dementie nodig hebben om mee te blijven doen in de samenleving. Bovendien is het voor het behalen van de andere subdoelen van dit plan belangrijk dat mensen weten welke zinvolle dagactiviteiten er zijn en of het aanbod voor hen van meerwaarde kan zijn.

⁴⁶ [Zinvolle dagactiviteiten voor mensen met dementie, Movisie](#)

6.3. Resultaten

In deze paragraaf zijn de subdoelen uit 6.2 vertaald naar concrete resultaten die we met dit plan willen bewerkstelligen. Deze resultaten zijn (zoals de behoeften uit de behoefteanalyse) gegroepeerd in vier aandachtgebieden: activiteiten voor mensen met dementie, ondersteuning voor mantelzorgers, ondersteuning vanuit de omgeving en informatievoorziening.

6.3.1. Activiteiten voor mensen met dementie

Subdoelen 1 tot en met 5 betreffen het aanbod van zinvolle dagactiviteiten. Hierbij zijn de volgende resultaten gewenst:

- Er worden activiteiten georganiseerd waarbij mensen met dementie elkaar kunnen ontmoeten en ervaringen uitwisselen.
- Er zijn activiteiten die ruimte bieden voor ontmoeting, het delen van kennis en ervaring, structuur en/of plezier.
- Het bestaande aanbod van dagactiviteiten wordt uitgebreid en afgestemd op de behoeften van mensen met dementie.
- Er worden activiteiten op maat aangeboden.

Om deze resultaten te behalen zijn de volgende randvoorwaarden van belang:

- De activiteiten zijn laagdrempelig toegankelijk, zonder indicatie.
- De activiteiten worden centraal georganiseerd vanuit een ontmoetingscentrum.
- Het ontmoetingscentrum is makkelijk bereikbaar, te voet of met het openbaar vervoer.
- Vanuit het ontmoetingscentrum is een verwijzing naar aanbieders van zorg en ondersteuning mogelijk.

In het kiezen van geschikte locaties voor de activiteiten wordt rekening gehouden met mensen met dementie in de buitengebieden.

6.3.2. Ondersteuning voor mantelzorgers

Subdoelen 6 en 7 betreffen ondersteuning voor mantelzorgers. Hierbij zijn de volgende resultaten gewenst:

- Er worden activiteiten georganiseerd waarbij mantelzorgers elkaar kunnen ontmoeten en ervaringen uitwisselen.
- Er zijn activiteiten waar mantelzorgers en mensen met dementie samen aan mee kunnen doen.
- Mensen met dementie kunnen in het ontmoetingscentrum een deel van de dag zonder hun mantelzorger doorbrengen.
- Er zijn vrijwilligers die mantelzorgers respijt bieden door een dagdeel de verzorging over te nemen
- Er is een plek waar mantelzorgers terecht kunnen met vragen over de zorg voor hun naaste en de beschikbare voorzieningen.

6.3.3. Ondersteuning vanuit de omgeving

Om subdoelen 1 tot en met 7 te behalen, is ondersteuning vanuit organisaties in de sociale omgeving vereist. Hierbij zijn de volgende resultaten gewenst:

- Sport- en hobbyverenigingen maken hun activiteiten zo toegankelijk mogelijk voor mensen met dementie.

- Medewerkers van winkels/organisaties en andere voorzieningen kunnen dementie herkennen en weten hoe ze met mensen met dementie om moeten gaan.
- Er is een netwerk van zowel verwijzers en signaleerders. Hierbij wordt gewerkt met ambassadeurs zoals verpleegkundig specialisten, geriateren, specialisten ouderengeneeskunde of praktijkondersteuners.

6.3.4. Informatievoorziening

Op het gebied van informatievoorziening over dementie en beschikbare voorzieningen (subdoel 8) zijn de volgende resultaten gewenst:

- Er bestaat voorlichting over dementie en hoe je met mensen met dementie omgaat.
- Het bewustzijn over dementie in de gemeente wordt vergroot.
- De zichtbaarheid van het aanbod zinvolle dagactiviteiten wordt vergroot.
- Mensen met dementie en hun mantelzorgers worden voorzien van informatie over dementie en weten hoe om te gaan met mensen met dementie.
- Mensen met dementie en hun mantelzorgers worden voorzien van een compleet overzicht van het aanbod dagactiviteiten.

6.4. Uitgangspunten

Dit plan van aanpak is gebaseerd op twee uitgangspunten:

1. De individuele behoeften van mensen met dementie staan centraal.

De behoeften van mensen met dementie zijn niet fundamenteel anders dan die van andere mensen. Dementie kan het moeilijker maken om aan die behoeften te voldoen, maar ieder mens heeft behoefte aan autonomie, zingeving en sociaal contact. Hoe die behoeften het beste kunnen worden bevredigd is per persoon anders. Het is dan ook van belang om mensen met dementie als meer te zien dan alleen hun diagnose. De nadruk bij zinvolle dagactiviteiten ligt niet op de ziekte, maar op wat het leven betekenisvol maakt en hoe de activiteiten daaraan bijdragen. Om activiteiten betekenisvol te maken, moeten de activiteiten niet alleen voor maar ook samen met mensen met dementie vormgegeven worden. Dit uitgangspunt is gebaseerd op positieve gezondheid⁴⁷, een benadering op de zorg waarbij de individualiteit van de cliënt centraal staat. Deze benadering nemen we mee in de gesprekken met aanbieders over het vormgeven van het aanbod van zinvolle dagactiviteiten.

2. We kijken naar een omvattende aanpak voor mensen met dementie

Uit paragraaf 4.3 blijkt dat een breder perspectief dan slechts het organiseren van dagactiviteiten nodig is. Om zoveel mogelijk te bereiken voor mensen met dementie en hun mantelzorgers, moet het versterken van het aanbod van zinvolle dagactiviteiten gecombineerd worden met een beter aanbod aan informatievoorziening over dementie en de beschikbare voorzieningen.

⁴⁷ [Wat is positieve gezondheid? IPH](#)

7. Plan van aanpak

Het plan van aanpak volgt dezelfde structuur als het resultatenhoofdstuk. De acties omtrent activiteiten voor mensen met dementie worden als eerste besproken, gevolgd door ondersteuning voor mantelzorgers, ondersteuning vanuit de omgeving en informatievoorziening. Tot slot wordt er aandacht besteed aan de financiering, de projectstructuur en de evaluatie.

In bijlage 1 is een totaaloverzicht van alle acties opgenomen.

7.1. Activiteiten voor mensen met dementie

Het huidige aanbod van zinvolle dagactiviteiten in de gemeente Putten voldoet niet aan de behoeften van mensen met dementie. Het aanbod is niet groot genoeg en is niet afgestemd op de behoeften van individuele mensen met dementie. Bovendien zal naar verwachting het aantal mensen met dementie in de komende jaren aanzienlijk stijgen. Om te kunnen voldoen aan de behoeften van de huidige en toekomstige doelgroep, moet het bestaande aanbod van dagactiviteiten aangevuld en uitgebreid worden.

7.1.1. Zinvolle dagactiviteiten stimuleren

Zoals beschreven in hoofdstuk 4 zijn er meerdere organisaties die in Putten dagactiviteiten aanbieden voor mensen met dementie, met of zonder indicatie. De gemeente gaat in gesprek met deze organisaties over mogelijkheden om hun aanbod uit te breiden en wat daarvoor nodig is. Het gaat hierbij nadrukkelijk over het aanbod van activiteiten die algemeen toegankelijk zijn, zonder indicatie. Bij het organiseren van deze activiteiten worden organisaties aangemoedigd om te werken vanuit het concept Positieve Gezondheid⁴⁸. De persoon met dementie is veel meer dan alleen de ziekte dementie. Wat een zinvolle activiteit is, is voor ieder persoon anders. Dit betekent dat zinvolle activiteiten het best samen met mensen met dementie vormgegeven kunnen worden.

7.1.2. Ontmoetingscentrum

Welke activiteiten het meest zinvol zijn, verschilt per persoon. Daarom is het belangrijk om het aanbod af te stemmen op de behoeften van de doelgroep. Dit kan alleen in gesprek met mensen met dementie zelf. Om dit praktisch mogelijk te maken, is een plek nodig waarin dit gesprek gevoerd kan worden en waarvandaan verschillende activiteiten laagdrempelig georganiseerd kunnen worden. De gemeente wil daarom een ontmoetingscentrum inrichten waar mensen met dementie elkaar kunnen ontmoeten en kunnen deelnemen aan zinvolle dagactiviteiten.

De gemeente gaat in gesprek met partnerorganisaties over het inrichten van dit ontmoetingscentrum. Organisaties waarmee de gemeente in gesprek gaat zijn organisaties die ervaring hebben met het organiseren van zinvolle dagactiviteiten (bijvoorbeeld Alzheimer Nederland, Putten Voor Elkaar, Zorggroep Noord-West Veluwe), bestaande buurtcentra (bijvoorbeeld Stroud), en organisaties die inzicht hebben in de behoeften van mensen met dementie (bijvoorbeeld Putten voor Elkaar, Stichting Gelukkig Ouder Worden).

[Wat is positieve gezondheid? IPH](#)

Aan het ontmoetingscentrum stelt de gemeente voorwaarden over de manier waarop de activiteiten worden vormgegeven. Deze voorwaarden zijn opgenomen in bijlage 2.

7.1.3. Alzheimer Trefpunt

Mensen met dementie en hun mantelzorgers hebben behoefte aan een plek waar laagdrempelig ruimte is voor ontmoeting. Het Alzheimer Trefpunt is een concept dat goed bij deze behoefte aansluit. Een Alzheimer Trefpunt is een maandelijkse bijeenkomst voor mensen met dementie, hun naasten en andere belangstellenden. Het begint met een lezing of interview. Daarna kunnen bezoekers ervaringen uitwisselen. De gemeente is in gesprek met Alzheimer Nederland over hoe een Alzheimer Trefpunt in Putten geopend kan worden.

7.1.4. Bereikbaarheid

Voor zowel activiteiten in het ontmoetingscentrum als activiteiten die elders georganiseerd worden is het van belang dat deze voor mensen met dementie voldoende bereikbaar zijn. Waar mogelijk worden activiteiten dicht bij de doelgroep georganiseerd. Waar nodig kunnen mensen met dementie en hun mantelzorgers gebruik maken van Wmo-vervoersvoorzieningen.

7.1.5. Actietabel

Tabel 8. Acties gericht op zinvolle dagactiviteiten voor mensen met dementie

Actie gemeente	Gericht op	Bijdrage aan
Inventariseren welke netwerken van aanbieders er zijn, hierop aansluiten en aan elkaar verbinden zodat het aanbod goed afgestemd kan worden.	Mensen met dementie, mantelzorgers	Subdoelen 2 t/m 7
In gesprek met aanbieders over het uitbreiden van hun aanbod naar aanleiding van behoeften van de doelgroep	Mensen met dementie, mantelzorgers	Subdoelen 2 t/m 7
In samenwerking met aanbieders en andere maatschappelijke partners een plan ontwikkelen voor een ontmoetingscentrum waarvandaan zinvolle dagactiviteiten worden georganiseerd	Mensen met dementie, mantelzorgers	Subdoelen 2 t/m 7
Met Alzheimer Nederland in gesprek gaan over het organiseren van een Alzheimer trefpunt	Mensen met dementie, mantelzorgers	Subdoelen 2 t/m 7
Overleggen met gemeentelijke vervoersdienst over mogelijkheden voor het vervoer van en naar zinvolle dagactiviteiten.	Mensen met dementie, mantelzorgers	Subdoelen 2 t/m 7

7.2. Ondersteuning voor mantelzorgers

Voor een groot deel komen de behoeften van mantelzorgers overeen met die van mensen met dementie. Het feit dat mensen met dementie mee kunnen doen aan zinvolle dagactiviteiten biedt op zichzelf al respijt aan mantelzorgers. De gemeente zet er in de gesprekken met aanbieders op in dat mantelzorgers ook gebruik van het aanbod kunnen maken, samen met hun naaste. Dit helpt de mantelzorger om in verbinding met hun naaste te blijven.

Echter hebben mantelzorgers ook behoeften aan bepaalde voorzieningen die op hen gericht zijn. Voorzieningen die de last op mantelzorgers verlichten, zodat ze de zorg voor hun naaste op een duurzame en gezonde manier kunnen vormgeven.

7.2.1. Een aanspreekpunt voor vragen

Mantelzorgers hebben behoefte aan een plek waar ze terecht kunnen voor informatie en advies over de zorg voor hun naaste. Landelijk is hiervoor de DementieLijn van Alzheimer Nederland beschikbaar⁴⁹, maar niet alle mantelzorgers weten deze te vinden. De partnerorganisaties en het ontmoetingscentrum kunnen mantelzorgers op het bestaan van deze dienst wijzen. Daarnaast kunnen mantelzorgers terecht bij de casemanager dementie of bij de praktijkondersteuner van een huisartsenpraktijk. Een spreekuur voor mantelzorgers, bijvoorbeeld in het ontmoetingscentrum of bij een huisartsenpraktijk, kan echter een waardevolle dienst aan mantelzorgers zijn. De gemeente gaat in gesprek met partnerorganisaties over wie deze kan organiseren en wat een geschikte locatie hiervoor zou zijn.

7.2.2. Ontmoeting tussen mantelzorgers

Mantelzorgers hebben behoefte aan verbinding met andere mantelzorgers waarmee ze hun ervaringen kunnen delen. In gesprek gaan over problemen waar ze tegenaan lopen, kan hen helpen met hoe zij zich hiertoe verhouden en hoe ze het aanpakken. Bovendien helpt het mantelzorgers om zichzelf sociaal verbonden te voelen. Vanuit het ontmoetingscentrum kunnen speciale activiteiten voor mantelzorgers georganiseerd worden waarbij verbinding maken en het uitwisselen van ervaringen centraal staan.

7.2.3. Respijt door vrijwilligers

De meest directe manier om mantelzorgers respijt te bieden is om een deel van de zorgtaak weg te nemen. Gezien het feit dat mantelzorgers gemiddeld 46 uur per week aan de zorg voor hun naaste besteden⁵⁰, zou het al veel betekenen als ze hier soms een dagdeel van ontzien worden. Vrijwilligers kunnen dit bieden door een dagdeel voor mensen met dementie zorgen en/of mensen met dementie mee te nemen naar een zinvolle dagactiviteit. Hiervoor is een organisatie nodig die de vrijwilligerscoördinatie op zich neemt.

⁴⁹ [DementieLijn, Alzheimer Nederland](#)

⁵⁰ Regiorapport Dementiemonitor Mantelzorg 2020 (regio Noordwest-Veluwe), Nivel & Alzheimer Nederland

7.2.4. Actietabel

Tabel 9. Acties gericht op ondersteuning voor mantelzorgers

Actie gemeente	Gericht aan	Bijdrage aan
De DementieLijn onder aandacht brengen bij ketenpartners en medewerkers en vrijwilligers van het ontmoetingscentrum.	Mensen met dementie, mantelzorgers	Subdoelen 7 en 8
Een geschikte aanbieder en locatie zoeken voor een spreekuur voor mantelzorgers	Mensen met dementie, mantelzorgers	Subdoelen 7 en 8
Met organisaties die het ontmoetingscentrum vormgeven in gesprek gaan over het organiseren van activiteiten voor mantelzorgers	Mensen met dementie, mantelzorgers	Subdoel 7
Inventariseren welke organisatie vrijwilligers kan koppelen aan mensen met dementie voor respijtzorg en/of meegaan naar activiteiten	Mensen met dementie, mantelzorgers	Subdoel 7

7.3. Ondersteuning vanuit de omgeving

Verenigingen en bedrijven in Putten spelen een belangrijke rol in het leven van mensen met dementie actief en gevarieerd te houden. Dit kan door hun bestaande activiteiten dementievriendelijker te maken, door aparte activiteiten voor mensen met dementie te organiseren en door mensen te wijzen op het bestaande aanbod.

7.3.1. Dementievriendelijke organisaties

Voor mensen met beginnende dementie is het niet altijd nodig om deel te nemen aan aparte activiteiten. Bestaande sport- en hobbyactiviteiten kunnen worden aangepast om mensen met dementie beter te accommoderen, zodat ze zo lang mogelijk mee kunnen blijven doen. Waar mogelijk heeft dit de voorkeur boven het deelnemen aan activiteiten speciaal voor mensen met dementie. Bij de bestaande activiteiten en de omgeving waarin ze plaatsvinden zijn mensen immers al vertrouwd. Met een training over omgaan met dementie kunnen ondernemers en verenigingen leren wat er nodig is om hun activiteiten dementievriendelijker te maken.

Ook bij winkels, kerken en voorzieningen zijn trainingen over omgaan met dementie van meerwaarde. Voor mensen met dementie is het vaak lastig om zelf praktische activiteiten te ondernemen zoals boodschappen doen, naar de kapper of naar de kerk gaan. Soms hebben ze hierbij hulp nodig. Hier speelt personeel van winkels en voorzieningen een belangrijke rol in. Door middel van een goede training kunnen medewerkers leren om dementie te herkennen en mensen met dementie adequaat te helpen.

De gemeente inventariseert welke organisaties trainingen over omgaan met dementie aan kunnen bieden. Er is veel trainingsmateriaal beschikbaar, bijvoorbeeld de gratis online cursussen op www.samendementievriendelijk.nl. Het is ook mogelijk om trainingen te organiseren in samenwerking met zorgorganisaties. De gemeente begint daarnaast een gesprek met winkels en verenigingen over wat dementie voor hen betekent en moedigt hen aan om van het trainingsaanbod gebruik te maken om hun activiteiten en diensten dementievriendelijker te maken.

7.3.2. Netwerk van verwijzers en signaleerders

Niet iedereen weet het bestaande aanbod van zinvolle dagactiviteiten te vinden. Om het gebruik van zinvolle dagactiviteiten te bevorderen is het van belang om een actief netwerk van verwijzers en signaleerders op te bouwen. Putten Voor Elkaar, huisartsen en casemanagers zijn hierin belangrijke partners.

Het netwerk kan nog meer bereiken als deze uitgebreid wordt met dementievriendelijke winkeliers, kerken, sport- en cultuurverenigingen, de bibliotheek, vrijwilligers en wijkagenten. Al deze spelers kunnen mensen wijzen op dagactiviteiten en mantelzorgondersteuning. Bovendien kunnen ze meedenken en meedoen met het organiseren van zinvolle dagactiviteiten in de gemeente.

7.3.3. Actietabel

Tabel 10. Acties gericht op ondersteuning vanuit de omgeving

Actie gemeente	Gericht op	Bijdrage aan
Gesprekken initiëren met verenigingen en ondernemers over hoe zij te maken hebben met dementie	Kerken, verenigingen, stichtingen en bedrijven	Subdoel 1
Inventariseren welke organisaties trainingen over omgaan met dementie kunnen aanbieden	Kerken, verenigingen, stichtingen en bedrijven	Subdoel 1
Organisaties aanmoedigen om van het trainingsaanbod gebruik te maken en te werken aan de dementievriendelijkheid van hun activiteiten/diensten	Kerken, verenigingen, stichtingen en bedrijven	Subdoel 1
Een netwerk opbouwen van signaleerders en verwijzers, investeren in samenwerking rondom signalering en uitvoeren van activiteiten	Ketenpartners, kerken, verenigingen, stichtingen en bedrijven	Subdoelen 2 t/m 8

7.4. Informatievoorziening

Mensen met dementie en hun mantelzorgers hebben behoefte aan duidelijke, overzichtelijke informatie over hun ziekte en de voorzieningen (waaronder zinvolle dagactiviteiten) waar ze gebruik van kunnen maken. Hiernaast hebben ze behoefte aan breed maatschappelijk bewustzijn

over dementie; zodat de omgeving dementie weet te herkennen en weet hoe hiermee om te gaan.

7.4.1. Een centrale plek voor vragen en informatie

Mensen met dementie en hun mantelzorgers weten niet altijd waar ze terecht kunnen met vragen. Zowel inhoudelijke vragen over dementie, als praktische vragen over wat voor voorzieningen er zijn en waar ze terecht kunnen. Het ontmoetingscentrum (zie 7.1.2) kan een centrale plek voor informatie over dementie worden. Medewerkers van het ontmoetingscentrum kunnen een aanspreekpunt zijn voor deze vragen. Zij hebben kennis over dementie en het aanbod van zinvolle dagactiviteiten. Hiernaast kunnen mensen in het ontmoetingscentrum informatiefolders vinden over dementie en de beschikbare voorzieningen.

7.4.2. Overzicht van activiteiten

Voor mensen met dementie is het belangrijk om te weten welke activiteiten worden aangeboden, zodat ze activiteiten kunnen kiezen die aansluiten bij hun behoefte. Om dit te faciliteren is een actueel en volledig overzicht van het aanbod van zinvolle dagactiviteiten nodig. Dit overzicht is ook een nuttige informatiebron voor casemanagers en andere verwijzers.

7.4.3. Zichtbaarheid vergroten

Om te zorgen dat mensen met dementie de activiteiten die worden aangeboden kunnen vinden, is het belangrijk om te werken aan de zichtbaarheid van het aanbod. Dit kan door het belang van zinvolle dagactiviteiten onder de aandacht te brengen bij zorgaanbieders en gebruik te maken van het netwerk van signaleerders en verwijzers. Om professionele verwijzers verder te stimuleren kunnen betrokken huisartsen of andere medische professionals ingezet worden als ambassadeur.

7.4.4. Actietabel

Tabel 13. Acties m.b.t. informatievoorziening

Actie gemeente	Gericht op	Bijdrage aan
Met organisaties die het ontmoetingscentrum vormgeven bespreken welk informatieaanbod er nodig is in het ontmoetingscentrum	Mensen met dementie, mantelzorgers	Subdoel 8
Een overzicht van alle beschikbare zinvolle dagactiviteiten voor mensen met dementie ontwikkelen. Dit overzicht minimaal twee keer per jaar toesturen naar het netwerk	Mensen met dementie, mantelzorgers, verwijzers	Subdoel 8
Zinvolle dagactiviteiten onder de aandacht brengen bij zorgaanbieders en professionele verwijzers, ambassadeurs aanstellen	Zorgaanbieders, verwijzers	Subdoel 8

7.5. Randvoorwaarden

7.5.1. Financiën

De financiële onderbouwing voor uitvoering van dit plan bestaat uit meerdere componenten:

1. De gemeente ontvangt financiële middelen van het Rijk om de Wmo uit te kunnen voeren. Een deel van de activiteiten worden al (deels) uitgevoerd en gefinancierd in het kader van de Wmo.
2. Er is vanuit de subsidie van ZonMW een bijdrage voor het uitvoeren van de activiteiten beschikbaar. Deze wordt ingezet voor het einde van het onderzoekstraject (oktober 2022).
3. De samenwerking met ketenpartners is essentieel voor de verdere uitwerking van dit plan. Samen met hen wordt een plan opgesteld voor het opzetten van een ontmoetingscentrum. De benodigde financiering zal voorgelegd worden aan het college en de raad.

7.5.2. Projectstructuur

De gemeente is verantwoordelijk voor dit plan en de uitvoering van de verschillende acties. Hierin werkt de gemeente samen met alle organisaties die een rol spelen of een rol kunnen spelen bij het organiseren van zinvolle dagactiviteiten en het verstrekken van informatie over dementie.

7.5.3. Evaluatie

Na uitvoering van dit plan is het van belang om te controleren in hoeverre het nieuwe aanbod aansluit op de behoeften van mensen met dementie. Om eventuele verbeterpunten in kaart te brengen wordt een kwalitatieve evaluatie uitgevoerd in de vorm van gesprekken met mensen met dementie, mantelzorgers en betrokken organisaties. De uitkomsten van deze evaluatie en mogelijke vervolgacties worden voorgelegd aan het college en de raad.

Bijlage 1. Actietabel

Acties gericht op zinvolle dagactiviteiten voor mensen met dementie

Actie	Gericht aan	Bijdrage aan
Inventariseren welke netwerken van aanbieders er zijn, hierop aansluiten en aan elkaar verbinden zodat het aanbod goed afgestemd kan worden.	Mensen met dementie, mantelzorgers	Subdoelen 2 t/m 7
In gesprek met aanbieders over het uitbreiden van hun aanbod naar aanleiding van behoeften van de doelgroep	Mensen met dementie, mantelzorgers	Subdoelen 2 t/m 7
In samenwerking met aanbieders en andere maatschappelijke partners een plan ontwikkelen voor een ontmoetingscentrum waarvandaan zinvolle dagactiviteiten worden georganiseerd	Mensen met dementie, mantelzorgers	Subdoelen 2 t/m 7
Met Alzheimer Nederland in gesprek gaan over het organiseren van een Alzheimer trefpunt	Mensen met dementie, mantelzorgers	Subdoelen 2 t/m 7

Acties gericht op ondersteuning voor mantelzorgers

Actie	Gericht aan	Bijdrage aan
De DementieLijn onder aandacht brengen bij ketenpartners en medewerkers en vrijwilligers van het ontmoetingscentrum.	Mensen met dementie, mantelzorgers	Subdoelen 7 en 8
Een geschikte aanbieder en locatie zoeken voor een spreekuur voor mantelzorgers	Mensen met dementie, mantelzorgers	Subdoelen 7 en 8
Met organisaties die het ontmoetingscentrum vormgeven in gesprek gaan over het organiseren van activiteiten voor mantelzorgers	Mensen met dementie, mantelzorgers	Subdoel 7
Inventariseren welke organisatie vrijwilligers kan koppelen aan mensen met dementie voor respijtzorg en/of meegaan naar activiteiten	Mensen met dementie, mantelzorgers	Subdoel 7

Acties gericht op ondersteuning vanuit de omgeving

Actie	Gericht aan	Bijdrage aan
Gesprekken initiëren met verenigingen en ondernemers over hoe zij te maken hebben met dementie	Kerken, verenigingen, stichtingen en bedrijven	Subdoel 1
Inventariseren welke organisaties trainingen over omgaan met dementie kunnen aanbieden	Kerken, verenigingen, stichtingen en bedrijven	Subdoel 1
Organisaties aanmoedigen om van het trainingsaanbod gebruik te maken en te werken aan de demetievriendelijkheid van hun activiteiten/diensten	Kerken, verenigingen, stichtingen en bedrijven	Subdoel 1
Een netwerk opbouwen van signaleerders en verwijzers, investeren in samenwerking rondom signalering en uitvoeren van activiteiten	Ketenpartners, kerken, verenigingen, stichtingen en bedrijven	Subdoelen 2 t/m 8

Acties m.b.t. informatievoorziening

Actie	Gericht aan	Bijdrage aan
Met organisaties die het ontmoetingscentrum vormgeven bespreken welk informatieaanbod er nodig is in het ontmoetingscentrum	Mensen met dementie, mantelzorgers	Subdoel 8
Een overzicht van alle beschikbare zinvolle dagactiviteiten voor mensen met dementie ontwikkelen. Dit overzicht minimaal twee keer per jaar toesturen naar het netwerk	Mensen met dementie, mantelzorgers, verwijzers	Subdoel 8
Zinvolle dagactiviteiten onder de aandacht brengen bij zorgaanbieders en professionele verwijzers, ambassadeurs aanstellen	Zorgaanbieders, verwijzers	Subdoel 8

Bijlage 2. Voorwaarden ontmoetingscentrum

Het ontmoetingscentrum moet aan de volgende voorwaarden voldoen.

- Het ontmoetingscentrum een laagdrempelige plek voor ontmoetingen tussen mensen met dementie en tussen mantelzorgers.
- Het biedt zinvolle dagactiviteiten gericht op gezond blijven, in contact zijn met anderen en leren omgaan met (de gevolgen van) dementie.
 - De activiteiten zijn algemeen toegankelijk, zonder indicatie.
 - Activiteiten worden samen met de bezoekers bedacht, verbeterd en vormgegeven. Op die manier sluit het zo goed mogelijk aan op de behoefte.
 - Activiteiten zijn goed verspreid over de dag, maar vinden vooral aan het eind van de ochtend en in de middag plaats.
 - Er wordt niet nadrukkelijk benoemd dat de activiteiten voor mensen met dementie zijn, aangezien veel mensen met dementie nog in de ontkenningfase zitten
 - Voorbeelden van activiteiten waar behoefte aan is zijn spelletjes, een eetgroep, zingen/muziek, een leesclub, wandelen, nostalgie en creatieve activiteiten.
- Er zijn naast activiteiten voor mensen met dementie ook activiteiten voor mantelzorgers.
- Het biedt volledige en toegankelijke informatie over dementie en welke voorzieningen er voor mensen met dementie zijn (zie ook 7.4.1).
- Er zijn professionals aanwezig die vragen van mantelzorgers kunnen beantwoorden en mensen kunnen doorverwijzen wanneer nodig.
- Het ontmoetingscentrum heeft een gunstige ligging ten opzichte van waar mensen met dementie wonen (voornamelijk Putten Noord, Putten Zuid-West, Putten Zuid-Oost).
- Het ontmoetingscentrum is nabij een bushalte of anderzijds makkelijk bereikbaar.
- In het ontmoetingscentrum zijn faciliteiten beschikbaar voor mantelzorgers die zelfstandig een activiteit willen ondernemen met hun naaste (bijv. bordspellen, koersbal, tandem). Net als de georganiseerde activiteiten kunnen deze faciliteiten het best samen met de doelgroep worden vormgegeven.
- Het ontmoetingscentrum organiseert activiteiten in het buitengebied, zodat ook mensen die niet in het dorp wonen deel kunnen nemen.